

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zvanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 288.

V Ljubljani, v četrtek 17. decembra 1885.

Letnik XIII.

Govor posl. prof. Einšpielerja v koroškem deželnem zboru o užitninski dokladi.

„Slavni finančni odsek pravi v svojem poročilu, da je potrebno, da ostanemo pri dosedajni 20% užitninski dokladi na vino, mošt in meso tudi za l. 1886. Meni se pa silno potrebno zdi, da se ta doklada še izdatno poviša, če hočemo, da plačevalci direktnih davkov ne omagajo in ne poginejo pod svojimi bremenami. Deželni proračun nam pové, da imamo za leto 1886 nepokritega primanjkljaja 665.809 gld. K temu pride pa še zemljišna odveza z 218.400 gld., tako da je vsega primanjkljaja 884.209 gld. Namerava se, naj bi se ta primanjkljaj pokrili s sledečimi dokladami:

- z 20% užitninsko doklado, ki bo pri 171.450 gl. užitnine prinesla 34.290 gld. dohodka;
- s 60% doklado na vse direktne davke, ki znašajo 1.365.000 gold., tako da bo doklada prinesla 819.000 gld.
- z gotovino v blagajnici v znesku 30.919 gld.

Posredni davki donajajo toraj deželi samo 34.000 gld. Te davke nosi vse prebivalstvo in ker to šteje okoli 340.000 glav, toraj pride na glavo 10 kr. posrednega davka.

Neposredna 60% doklada pa pade samo na plačevalce direktnih davkov, katerih je le 48.000 glav, in ti plačajo skupaj 819.000 gl. doklade, toraj pride na vsacega 17 gl. Toraj je 300.000 ljudi, ki plačujejo deželne doklade le po 10 kr. na leto, 48.000 pa jih je, ki plačajo teh 10 kr. zraven pa še po 17 gl. Pravično bi toraj bilo, ko bi se ta velika razlika nekoliko poravnala, da bi se takim, ki so do zdaj plačevali le po 10 kr. v dež. blagajnico, od slej naložilo nekaj več bremena, ž njim pa, ki plačujejo toliko, nekaj vlašalo.

Za dobrodelne naprave porabi dežela 108.077 gl., za šole pa 312.659 gl. Šole in bolnišnice pa koristijo ne samo plačevalcem direktnega davka, ampak vsem prebivalcem; prav bi toraj bilo, ko bi tudi davka

prosti ljudje kaj pripomogli za te naprave. Saj dobrodelne naprave služijo še bolj neobdačenim, nego obdačenim ljudem. Toraj naj bi se povišala užitninska doklada, katero nosijo vsi stanovalci, ne samo posestniki.

Zdaj nese užitnina 20% le 34.000 gl., ko bi se pa pobirala 70% užitnina, donajala bi 120.000 gl. na leto, tako da bi se doklada davko-plačevalcev zamogla znižati za 8 do 9%.

Praša se zdaj: Kako bi ljudstvo občutilo to novo povišano doklado?

Od boljšega vina se plača zdaj 2 gl. 97 kr. od slabjšega 2 gl. 23 kr. užitnine od hektolitru. Ako se doklada poviša od 20% na 70%, toraj za 50% povišala bi se užitnina za 1 gl. 49 kr., oziroma za 1 gl. 12 kr. Od mošta se plača 2 gl. 23 kr. od boljšega in 1 gold. 68 kr. od slabjšega pri hektolitru. To bi bilo povikšanje pri vžitnini za 1 gold. 12 kr., oziroma 84 kr. Od sadnega mošta se plača 74 kr., toraj bi bilo povikšanja za 37 kr. Pri enem litru bi toraj cena poskočila za 1 ali 2 kr. Ravno tako bi se pri ceni malo poznala povikšana doklada na meso.

Vžitnina za vole in krave znaša v Celovcu 3 gl. 78 kr., na deželi 2 gl. 52 kr. 50 odstotkov povikšane doklade bi dalo 1 gl. 89 kr., oziroma 1 gl. 26 kr. In ta mali znesek bi ne imel na ceno mesa skoraj nobenega vpliva.

Če toraj pomislim, da bi povikšana vžitnina na vino, mošt in meso le malo vplivala na ceno teh pridelkov; — če pomislim, da bi ta davek zadel le premožne ljudi, ki uživajo meso in vino; — če pomislim, da bi se s tem izdatno olajšalo breme kmetom in obrtnikom; — potem ne morem drugače, ko toplo priporočiti visoki zbornici moj predlog, da se predlog finančnega odseka spremeni in vžitninska doklada izdatno povikša.“

Liberalna večina ni rekla ne „belo“ ne „črno“, ampak ubila je ta predlog z molkom. Čuditi se je, da še iz kmetskih poslancev nihče ni podpiral predloga; saj bi bil prinesel kmetom vendar lepo olajšavo pri davkih. Nemško-liberalna disciplina jim je več, kakor korist

volilcev. Zakaj pa molčijo volilci? Ker malokteri kaj bere, kaj se godí v deželnem zboru, in ako bere, bere brez razuma. Tako pa ne pridemo nikoli na „zeleno“, če bogatinom in Nemcem pustimo vse, ker oni nimajo srca za ubogo, z davki preobloženo ljudstvo. Vidite posledek volitev!?

Francoske razmere.

(Konec.)

4. oktobra se je pričel volilni boj, kojega izid je iznenadil Francoze in vnanji svet. Momarhisti, ki so imeli v minuli sesiji le 82 svojih zastopnikov, prodrli so v 202 volilnih okrajih. Že pri prvih naskokih volilnega boja republikanci niso mogli zakrivati svoje bojazni. Iz marsikterega članka republikanskih glasil odmeval je glas: republika je v nevarnosti. Pokazalo se je pri volitvah, da je Pariz osamljen in da se dežela postavlja na svoje noge, zanaša na svoje moči.

Širi se po deželi nezadovoljnost z republiko, nezaupanje do vladujoče stranke. Celó ministri se niso upali stopiti med narod, da bi zbrali omahujoče vrste svojih bojnikov. Še le 8. septembra je zbral Brisson nekaj volilcev v predmestji Pariškem. Obžaloval je, da že pri prvem naskoku republika ni zmogala svojih sovražnikov. Trdil je, da se je rodila republika, ko Francija ni imela mej, orožja, učilnic, niti kredita; pa vse si je preskrbela. Republika želi z vnanjimi deželami mir, in ta se bode ohranil, ker končani so boji. Nova zbornica mora vrediti finance, povzdigniti kmetijstvo in obrt, znižati sodnijske stroške. Republika je dolžna nevednim poduka, nesrečnim podpore; pa v tem oziru je treba še vse storiti.

Brisson gotovo ni spoznal, kako ostro je s temi besedami obsodil svoje prijatelje. Nevednim je treba poduka, akoravno so v kratkih letih izdali milijardo za učilnice! Nesrečnim je treba podpore, akoravno so v ta namen izdali več kakor štiri milijarde za javna dela!

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.
(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

Ali še nocoj, akoravno že precej kasno v noč, imel je še važnih novosti zvedeti. Pod Vigenjskim domom pelje na desno steza prek hriba med vrti in njivami. Kakor vsak človek, ki je zamišljen, išče samote in sicer tem bolj, čim povoljniji je predmet mišljenja, tako si je tudi Vekoslav želel, akoravno je vedel, da ga domá čakajo, nocojšnje samotarjenje kolikor mogoče podaljšati. Zatoraj jo krene s ceste na stezo, ki je pod Vigenjskim domom vprek hriba peljala nad Dolenjo vasjo, da nadaljuje svoje pre-mišljevanje. Dol v vasi ugašajo po hišah luči eno za drugo, a ob enem jame mesec z nad Gradišča vshajati in skozi hrastje in lesovje kuka, kakor bi hotel trudnim trpinom kmečkim, ko so se ravnokar spravili k počitku, nagajati.

Že je prišel Vekoslav po stezi do onkraj Dolenje vasi. Tih mir, ki se ga more čutiti le ponoči,

ko človek in žival spi, vlada daleč okrog, tako, da se iz bližnjega zelnika konec vasi razločno sliši, kako Janez Klop, velik tovariš Cenetov, pastir na Poljančevem domu v sladkih sanjah „drnjoha“. Gor po cesti, ki po Raši pelje iz Vipave na Trst, zasliši Vekoslav počasno vozarenje, ihtenje voznikov nad voli, vmes kaka kletvino spremlja rezki odmév težkih koles, ki neusmiljeno drobé po cesti posuto trdo grušo. Ko vozniki privozijo do pod vasi, se vstavijo; še le zdaj zamore Vekoslav s steze vozove o luninem svitu razločiti: dolgi kmečki vozovi so, zadnji pôdel od prvega daleč narazen, na vozovih pa vidi naloženo precej obsežna debla, ki po dolgosti ne morejo biti druga, kakor smrečna, po eno, k večemu po dve na vozu. Ob enem pridrdra iz vasi konj z lahkim vozom, na katerem sedi krepak mož. Prišedši do naših voznikov, zasliši naenkrat krepak glas:

„Ho, počasi, da se ne povozimo!“

„Kaj pa vruga tu vozite? Štefan, ste vi?“ vpraša mož s konjem.

„Jaz, jaz, cel, kakor sem prišel na svet in še več me je, župan Janez“, odgovarja voznik. „Kaj vozarimo? No, debla iz gozda.“

„Čegava pa?“

„Ej no, svojih že ne, saj veste, da je v Vipavi vse grofovo. No, pa Podskalniki pravi, da potrebuje denarja in ker ni lani malo ali nič pridelal, pa poje sekira v gozdu. Saj veste, da pod Skalo se ne smé ničesa pogrešati. Gospôda pa varčna biti ne zná, tudi grof Anton ne. Posebno pa nekaj mesecev sém je začelo pod Skalo vse križem iti. Celo zimo se letos pri nas nič družega ne vidi, kakor lov, gostije in popivanje. Pustni ponedeljek in torek pa jih je prišlo iz Gorice, da še nikdar toliko. Na pust so do pol noči plesali, a potem se vé da, ko se je začel štiridesetdanski post, zapodil jih je grof spat. Pa drugo jutro mislite li, da je kdo prišel k maši po pepela? Kratko nikar. Potem, ko so spali do poludne, so se spravili vsi v gradič pod Budanjami, tu so si napravili južino, postno, se vé da, dve sto jaje in dva sira velika kakor mlinski kamen za kašo na Uhanjah. In do pol noči spet so popivali. Grof pa je vesel, da ga slavijo in mu hvalijo vino.“

„Kaj pa vse to“, odgovarja župan z voza, „kaj vse to za Podskalnika!“

„Veste, župan Janez, vse to bi ne bilo dosti za grofa Antona, saj ima gradov več ko jaz krtovin po mojih senožetih“, pravi Štefan. Potem pa sto-

Na večer pred volitvijo je objavil „Matin“ pogovor enega svojih sodelavcev z ministrom notranjih zadev, Allain-Targé-om. Vlada, rekel je minister, prevzela je glavno nalogo, da zopet vredi upravo, finance in stranko republikansko. Po prejšnjih volitvah se je razbila veljava vlade. Poslanci so postali ministrom zapovedovalci v svojih volilnih okrajih. Finance so vsled tega mnogo trpele. Javna dela so se izvršila prehitro, ker so poslanci hoteli nakloniti si svoje ljudi. Vprašanje o ločitvi cerkve od države prišlo bo v novi zbornici na dnevni red. „Ne vem pa, če se bode rešilo“.

Strah je pretresel republikance, ko je že prvi dan prodrlo 178 konservativcev in le 126 republikancev; treba je bilo še 268 ožjih volitev. Sedaj so napeli republikanci vse svoje moči, da dobé pri ožjih volitvah večino. Izdalo se je geslo, da naj glasujejo oportunisti in radikali za one kandidate, ki so pri prvi volitvi dobili največ glasov. Zanimivi so glasi časnikov med ožjimi volitvami. „Voltaire“ se je grozil: „Sedaj poznamo klerikalno in monarhiško tolpo markizov in cerkvenih strežnikov; bodemo jih uničili.“ „Petite République française“ je pretela konservativcem, da jih „požene nazaj v brloge“. Oportunist Aréne je pisal v „Matinu“: „Pred šestimi meseci zarili smo se bili v Tonking, in naše finance niso bile boljše od sedanjih; in vendar je republika zmagala pri volitvah v senat. Pa odkritosrčno smem reči: tačas smo imeli vlado, ki je bila morda dobra ali slaba; sedaj nimamo niti sence vlade.“

Ta mož je dokaj jasno povedal, da mora vlada poseči v volilski boj, da se vgodno konča za republiko.

Vlada tudi ni držala križem rok, marveč je posegla z drakoničnimi sredstvi v volilski boj. Na večer pred volitvami je prestavila in odstavila mnogo političnih uradnikov, ki 4. oktobra niso bili z vsemi silami podpirali republikanskih kandidatov. Minister notranjih zadev razposlal je okrožnico, ki se glasi: „Gospod predstojnik! Zvedel sem, da si je nezadnjaška stranka v mnogih okrajih dovolila kaznjiva dejanja pri ožjih volitvah. Vaša in vseh uradnikov dolžnost je, da ste brezpogojno naklonjeni republiki. Pomirite ostrašene; razložite jim, da se le oni morajo bati, ki opusté dolžnost popolne naklonjenosti. Kaznujte vsako nezvestobo, vsako zoprnost. Nadjati se smete gotove podpore od mene in drugih ministrov. Ovrzite z vsemi mogočimi sredstvi napačna poročila, posebno ki zadevajo Tonking. Varujte volilsko prostost proti vsakemu pritisku. Allain-Targé.“

Vlada je zapovedala, sodnijsko pregažjati vse konservativne liste, ko bi poročali o boleznih francoskih vojakov v Tongkingu ali o poboji kristijanov. Tri mesece prej je ukazala vlada francoskemu poveljniku v Tongkingu, da naj miruje ter molči o mogočih neuspelih. Zato se je francoska vojska vedno umikala, kar je bilo vzrok, da je bilo pobitih na tisoče kristijanov. Vlada francoska je darovala milijone denarja, tisoče vojakov, da dobi v zbornici republikansko večino.

S takimi sredstvi je toraj francoska vlada vodila volitve. Celó republikanski „Journal des Débats“ je moral priznati (16. okt.): „Vlada zgubila je glavo. Razširja okrožnice, ki povzročujejo le nemir in skrbí. Uradnikom prigovarja, naj se ničesa ne bojé, in to

je ravno najboljšo sredstvo, da jih straši. Ves ta smrtni strah je neopravičen in neprilichen.“

Predstojniki so obletavali mesta in vasi, narodu se grozili, uradnike opominjali na vladni ukaz. Strašili so narod z vojsko z Nemčijo in Italijo, ako glasujejo za konservativce.

13. julija 1868 je objavil sedanji minister Brisson članek v „Revue politique“: „Volitve so vnanje dejanje, ki znači javno narodno voljo. Kaj postane iz volilske pravice, narodne suverenosti, ako vlada ne spoštuje odločitev volilcev, marveč poseže v boj, uradnike naganja, ako sploh upravo uporablja v svoje posebne namene? Javni uradi se odtegujejo svojemu pravemu poklicu, ki je ta, da varujejo državljanom njihovo suverenost. Obsojati se mora delavnost državne oblasti, ako skuša odkazovati pot suverenu (narodu) ter ga postaviti pod svoje nadzorstvo (kuratelo). Ni li narobe svet, ako pooblaščenec hoče gospodovati misli svojega pooblastilca?*) A ta čas, ko je Brisson to pisal, bil je še nezadovoljen kruhoborec, sedaj je nasičen minister, ki hoče ostati na sedlu ter je pozabil nekdanja načela.

Čudne reči so se godile tudi pri sestavljenju volilskih imenikov. Po trikrat so se morala po nekaterih okrajih imena uradno potrditi. Kar se je dalo storiti, se je storilo. Na vsak način je vlada hotla vreči vojvodo Broglie, in propadel je s 40.548 glasovi proti 40.559. A delali so ž njim ravno tako, kakor s konservativcem Duboulom v okrajih Haute-Garonne. Duboul je dobil 32 glasov več, kakor njegov nasprotnik Duportal. Komisija si je znala pomagati. V občini Kastelmouronski je dobil Duboul 138 glasov, Duportal le 81. Ker so bila nekatera imena napačno pisana, zavrgla je komisija vse glavo, in tako je vladni kandidat Duportal zmagal s 56.181 proti 56.156. S kratka: Oportunisti bi bili v manjšini, ko bi bila vlada nevtralna.

Je li v Franciji mogoča katoliška stranka? Dvomimo jako. Poskus je sicer storjen, ker grof de Mun je objavil v imenu katolikov volilski program. Pa to je bilo tudi vse, ostali so le pri programu. Sploh se stranke ne sestavljajo v trenutku. Vendar pa že konservativci zastopajo glavne terjatve katolikov. Pod konservativno zastavo so se zbrali prejšnji legitimisti, orleanisti in bonapartisti — izimši revolucionarne jéromiste. Edini so vsi v tem, da se narodu ohrani najdražji zaklad, vera. Vsi težé na to, da se vrže republika. A kaj pa potem? Tu se pokaže prepad med njimi. Eni hoté zgodovinsko kraljestvo, drugi demokratsko cesarstvo. Edina trdna vez, ki druži konservativce, je toraj verska. Je sicer po deželi še mnogo dobrih katolikov, a ti se ne pečajo s politikom.

Drug vzrok, ki ovira v Franciji katoliško stranko, so mnogi predsodki. Proti vsemu, kar diši po veri, razsajajo in pišejo časnikarji in drugi pisatelji. Marsikteri Francoz je v sreci in resnici veren katolik, a javno se kot tak pokazati, tega se boji in sramuje.

Prej se v Franciji v verskem oziru ne bo na bolje obrnilo, dokler ne bodo republikanci cerkvi vzeli vseh pravic. Potem bodo spregledali in spoznali svoje prijatelje tudi republikanski katoliki. Zato si

*) Res, besede tako resnične in zanimive tudi za nas, da toplo priporočamo vsakemu jih dvakrat pazno prečitatí in ohraniti. Vred.

pivši bliže k županu Kobolovskemu nadaljuje z nižim glasom, tako, da je Vekoslav, da bi zamogel razločno slišati, s steze prišel bliže ceste, in sključil se neopazovan za nizki zid nad cesto. „Ali veste, župan Janez, grof se je udal igri, igri. Od vseh svetih je začel zahajati pod Skalo nek tuj gospod, in sama, ali pa še z družimi igrata cele noči. In kaj mislite, da gré tukaj za dva krajearja? Po tisoče naenkrat zastavi grof. Sem slišal, da te dni je celó zaigran bil cel Obročnik in je moral grof podpisati nanj dolžno pismo. Bog vé, kako so že štrene zmotane.“

„Kdo pa je oni tujec, ki zahaja k grofu?“ vpraša župan.

„Ej no“, ihti se Štefan, „da bi ga mogel človek enkrat do dobra videti. Pa saj da ne pride pod Skalo kakor po noči, ali pa prijaše navadno iz Raše ali od Volkov. Pred dnem vsakrat da zgine; tudi da je eno noč kosmat, drugo golobrad, enkrat mlad, drugikrat pa star. Kdo je še videl na svetu tako skrivnost?“

„Kaj pa grofinja?“ vpraša župan Janez od Kobolov.

„No, pa se joče in roti in opominja“, odgo-

varja Štefan, „toda vse brez vspeha. Da, tako zaljubljen je grof vanj, da mu vsakrat sam postreže in se pogovarja ž njim kakor s pravim prijateljem, in hočejo celó vedeti, da mu je zaobljubil edino svojo Julijeto!“

„Slaba znamenja“, vzdihne župan Kobolovski.

„Pa da bi grof Anton vsaj zanimal se kaj za gospodarstvo. Pa kaj, ko ga ni skoraj nikdar domá! Zdaj tu, zdaj tam, a delo zaostaja in delavci lenobijo. Vse narobe! Pravijo, da misli grof na spomlad z drugimi gospodi potovati na Francosko in Angleško in da ga štiri mesece nazaj ne bo. Trideset tisoč denarja ima oskrbnik naloženo mu napraviti v dveh mesecih, tudi ko bi jih imel iz kamnja stisniti, morajo biti. Zdaj pa, da je prišla od pravice eksekucija za osemnajst tisoč, zatoraj morajo smreke v Trst; danes jih peljemo petnajst voz, jutri jih pride za nami trideset, in tako zdaj dva tedna bo vse vozarilo, kar se v Vipavi giblje, da se boben ustavi. Zdaj pa z Bogom oče župan, kje ste pa bili?“

„Po opravkih“, glasi se kratki odgovor.

„Hej! Plavec! Rúnunček! Daj! No! Ganita se! Zadosti smo počivali! Jutri ob sedmih v Trstu!“

marsikteri katolik in monarhist še želi tak napad na cerkev, ker to bi bil pričetek boljše prihodnosti.

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. decembra.

Notranje dežele.

Na političnem obzorju Taaffejeve vlade jelo se je prikazovati nekaj rudečega, o čemur pa še ne vemo, ali je to *zarija sprave*, ali pa morda le poslednji otrinjki srditega boja raznih strank, ki so se tudi letos s posebno radostjo praskale. V Ljubljani smo tako „zarijo sprave“ opazovali po poslednjih dolenjških volitvah med dvema, kterima je poprej v slovarji za poklone že besedi in izrazov primanjkovalo, s kterimi bi se bila huje grditi mogla. Kakor čujemo, to še ni vse in ima še nekaj drugzega — nekako popolnoma Savlovo spreobrnenje priti na dan in bodo Slovenci po novem letu vse tisto, kar se jim je do sedaj slikalo črno kot kitajski tuš, videli belo kot sneg. Tudi v Trstu snuje se nekaj sličnega. „Tr. Zeitung“ in „Tr. Tagblatt“ bila sta si létos ves čas, kakor pes in mačka. Ščipala in grizla sta se, kjerkoli se jima je le priložnost ponudila; kakor smo véčeraj na lastne oči brali, tega prepira po novem letu ne bo več, ker se bo za oba napravil prostor pri državnih jaslih in bode obema eden in tisti gospodar krmo polagal. Izhajala bodeta vsak v svoji dosedanji obliki, vsak po 4 strani. „Tr. Tagblatt“ zjutraj ob 6. uri, „Tr. Zeitung“ pa popoldne ob 1/2 5. uri. Ob nedeljah in praznikih izhajal bode samo „on“, tiste dneve po praznikih in pa v ponedeljkih pa samo „ona“. Kaj sledi iz tega? Prav nič drugzega, kakor to, da je grof Taaffe še le sedaj prišel na pravi tir, kje da mora začeti, če hoče napraviti mir in spravo. Iz malega, pravijo, da raste veliko in slavno. Taaffe je začel v šestem letu svojega vladanja ta poskus na jednom telesu, da na tistem vidi ali se mu bode li obnesel ali ne. Potem misli ga pričeti na dveh h krati, med Slovani in neslovani. Vsekako pa je to pravi pot, ki ga je nastopil pri časnikarstvu — zastopniku in ogledalu javnega mnenja, če tudi dostikrat silno pokvarjenega, ker ponarejenega javnega mnenja. Grof Taaffe se je menda prepričal, da, dokler nima časnikarstva, posebno pa do sedaj nasprotnega mu časnikarstva, na svoji strani, tako dolgo se mu ni nadjati sprave. Zato se bo sedaj pričelo velikansko preobračanje nevernih Savlov v verne Pavle.

Strankarstvo Nemcev se je zopet enkrat v pravi luči pokazalo v Plenerjevem govoru v českem deželnem zboru, ko je vtemeljeval svoj predlog na omejitev sodnijskih okrožij po narodnostih. Plener ne zahteva, da bi se okraj po narodnostih obmejili, vsled česar bi se vendar-le narodnosti še kolikor toliko zadosti natanko ločiti dale. Plener hoče več, on hoče omejiti kar cela okrožja in tako omejena vse v nemški koč vreči. Poyšod ondi, pravi Plener, kjer so Nemci mešani s Čehi in do sedaj skupno živé v enem sodnijskem okrožji, kjer se z Nemcem nemški, a s Čehom česki govori, godí se sedaj nemškim uradnikom velika krivica, ker se morajo češčine učiti, če hočejo službo dobiti. (Pa nikar službe med Čehi iskati, kdo vas k temu sili. Vr.) Če se pa okrožja tako omejeje po štajarskem ali šlezijem vzoru, da bodo Nemci v večini, potem se bo ta krivica uradnikom lahko takoj odpravila, in se bo za uradni jezik le nemščina vpeljala. Pri vsem tem bi ne bilo več kakor le troje okrožnih sodnij na novo ustanoviti in sicer v Trutnovem. Krumlovem in Miesu, kar

glasi se opomin voznika Štefana. In leseni spreved jame se spet počasi gibati po cesti.

Pol ure pozneje sedí Vekoslav z očetom in materjo v sobi pri mizi ter v roki drži ravno odpečateno pismo. Še zdaj ohranil je lepo navado vsako pismo prebrati pred stariši. Bere:

Ljubi Vekoslav!

Nenadoma došla nam je iz Rima vest, da se sv. oče v teh dneh napoti na Dunaj obiskat našega cesarja; izvolil si je pot skozi Beneško na Gorico in naprej čez Kranjsko in Štajarsko na Avstrijsko. Ob enem je že tu brzojezdec z Dunaja s cesarjevim poveljem, naj se v Gorici delajo priprave za dostojen sprejem sv. očeta, in to tembolj, ker Gorica je prva postaja Nj. Svetosti v Avstriji. Moj sin Ivan, dvorni podkanclar, izbran je od Nj. Veličanstva cesarja, da pride v Gorico v imenu cesarjevem pozdravit sv. očeta in spremljat ga, koder-koli bode hodil po cesarstvu; že je na poti z Dunaja, te dni ga pričakujem v Gorici. Kolikor nam je bilo v naglici mogoče, sešli smo se danes predpoludne nekteri ter za zdaj sklenili, da bi se v „Lepi hiši“ pripravil stan sv. očetu. Potem smo tudi vstanovili odbor,

Vnanje države.

bi le malenkost kakih 100.000 goldinarjev veljalo. Kaj pa je to v primeri s krivico, ki se (sedaj uradnikom godi s tem, da se morajo mučiti z okorno češčino? Nič, prav nič! In kaj pa je ta svotica 100.000 goldinarjev proti bodoči zavesti, da Čehi po teh novih okrožjih v manjšini pred sodnijo ne bodo več prava dobivali v svojem jeziku, ker se boče ondi edino le nemščina vpeljala? Tudi nič; za to bi pa Nemci še več dovolili, kajti to je saj ravno tisti kraj, kjer jih čelvelj žulji. Za nič na svetu ne morejo več prenašati, da se Čehu pred sodnikom pravica ravno tako v njegovem jeziku določuje, kakor pa Nemcu in to je, kar hočejo odpraviti. Po teh okrožjih toraj, katerih je vseh skupaj pet, kajti v dveh že sedaj Nemci prevagujejo, naj se odpravi češčina popolnoma, po drugih, kjer so pa Čehi v večini, naj pa oba deželna jezika ostaneta zapovedana, da bode tudi Nemcu mogoče v svojem jeziku pravice si poiskati. Da bo to bolj gotovo, naj nemščina tudi tukaj ostane za notranji uradni jezik. Taki-le so! Kar je enemu pravica, je drugim krivica, kar se enemu prilega in za to prosi, to se drugemu odreka. O blažena ravnopravnost kje si!

Na severo-česki zemlji pričelo se je politično gibanje, kteremu nekteri precej veliko pomena pripisujejo, drugi bolje podučeni pa trdijo, da niti vredno ni, da bi se govorilo o njem. *Starokatolicizem* izvlekli so na dan za strah česki duhovščini po ondašnjih nemških krajih, češ, kakor ne boš v političnih zadevah z nami enih misli, pa ti vsi nemški Pemci hrabet obrnejo in se zatekó pod varstvo staročeskega župnika Antona Nittelna, ki je ves drugačen mož od nog do glave. Vsaj trmast mož ni prav nič in se vedno ravná po okoliščinah. Kaj je, tako n. pr., njega brigala slovesna obljuba vednega devišta, ali pa mnenje katoliškega ljudstva? Ravno toliko, kakor svoje dni Lutra, kterega je tudi posnemal ter se oženil; mož sedaj že celo kopice otrok za seboj vodi. Vse to pa ni drugega nego prazen strah, s kterim dr. Knotz straši, da bi ž njim, kakor smo že rekli, pridobil duhovščino in jo v svoj liberalni takor zvalil. Res se posreči tú pa tam starokatolikom, da vjamejo kakoga gimpeljna na svoje limance, posebno pa še na Českem, ker je prostodušnost v verskih zadevah ozkosrčnost (?) popolnoma spodrinila. Toda to se po krajih, kjer je tako zvana „omika“ tudi že priprosti narod površno obožala, povsod godí, in tudi na Českem ne bodo mogli zabraniti, da bi se ta ali oni ničvrednež med starokatolike ne zapisal. Čudno je pri vsem to, da moža sama, dr. Knotz in Pickert, ki za starokatolicizem propagando delata, še nista prestopila? To bi vleklo! Kaj se kak Knotz in kaj kak Pickert briga za vero več kakor le toliko, kar je potrebuje za agitacijo. In prav tako je tukaj. Knotz in Pickert jela sta strašiti s starokatolicizmom, kakor smo že rekli, edino iz tega namena, da bi česko duhovščino v liberalni tabor tirala. Pa menda ne bo nič iz tega.

Načrt o napravi črne vojske predložil se bode zopet državnemu zboru v teku meseca januarja 1886. V vojaških krogih so se namreč prepričali, da Avstrija kljub svojih 800.000 mož nima še zadosti bajonetov, če bi bilo potreba splošnje mobilizacije. Pred nekaj leti že čutili so to potrebo in so ustanovili brambovce, češ, da bodo doma stražili, kedar pojdejo drugi vojaki venkaj nad sovražnika. Sedaj so pa sprevideli, da so brambovci ravno tako dobri za vojsko zunaj dežele, kakor stalna vojska in jih hočejo za dom nadomestiti s črno vojsko, ki naj bo od njih ob času vojske prevzela častni posel domače straže. Če se letos ta postava potrdi, pričele se bodo takoj priprave za napravo črne vojske. Častniki jim bodo bivši brambovski častniki in častniki v pokoju, ki so še nekoliko za rabo, moštvo nabiralo se bo pa iz dosluženi brambovcev in drugih doslužencev.

Na podlagi večeranjih telegramov zabilježiti nam je, da je *Bolgarija* privolila, da hoče priznati vojaško komisijo sestavljeno iz zastopnikov vesil evropskih in pa — kar bo sklenila. Sedaj pa že lahko rečemo, da kedar bode na srbsko-bolgarski zemlji duhoven zapel „slava Bogu na višavi in mir ljudem, ki so dobre volje“, bode v resnici že pravi mir objemal Srbe in Bolgare, za ktere bi bilo pač boljše, da bi se ne bili nikdar drug proti drugemu dvignili, temveč v dosedanji zločnosti še dalje živeli. Dobička, pravega dobička nobena ne bo imela od tega boja, pač pa ogromno veliko škode, kajti vojska denarja in zopet še denarja potrebuje zraven pa še toliko krepkih mož zapade vojski v žrtvo. Mislimo, da se ne motimo preveč, če si upamo trditi, da bode ta mir obema armadama srbski, kakor tudi bolgarski jako všeč, zlasti o zimskem času, kajti v takem vremenu, in pri tem mrazu, ko še pes v hišo tišči, ni prav nič prijetnega zunaj trape loviti. Srbom kakor Bolgarom je hudi mraz — in tega imajo doli po balkanskem poluotoku ravno toliko ali pa morda po višinah še nekaj stopinj več, kakor pa pri nas — vničil je silno trmoglavost in oboji si želé k gorkim domačim ognjiščem, kjer se bodo potem razgovarjali o junaških činih, proti kterim se junaška dela „kraljeviča Marka“ kar skrijejo. Tú in tam se bo pri kakem izrednem bahačku celó čul zdihljaj, zakaj da se vojska ni nadaljevala. No, kakor sedaj vse kaže, se ne bo, pač pa se bo stalen mir sklenil.

Mnogo se je vgbalo in razne kombinacije so se že sklepale, zakaj da *Turčija* še vedno oprezuje in ne udari, za kar je roko že zdavnej dvignila. Brala so se o tem že razna razmotranja, resnobna in šaljiva, verjetna, mogoča in nevrjetna, ker nemo-goča. Med poslednje uvrstili bil bi tudi dosledovalni sklep, ki ga v svoji večerani številki „T. T.“ prinaša, zakaj da Sultan ni Bolgarov zgrabil. Omenjeni list trdi da zaradi tega ne, ker je Aleksander s tem, da se je Rusov otrešel in na svojo roko revolucijo pričel, postal pravi prijatelj Turčije, vsaj sultan da ga je za tacega smatral. No naj se nam ne zameri, če tega ne moremo vrjeti in morda z nami še kdo drugi ne. Proti prijateljem se ne zbira vojska in se ne prepeljavajo vojaki na velike stroške iz Azije v Evropo, samo zaradi tega, da bi „prijatelju“ upornemu vazalu morda za špalir ob rumeljski meji nastopili. Lahko bi bilo sicer mogoče, da je sultan svoje vojake ondi kopicil zaradi Helencev, zaradi Srbov ali Arnavtov, kar je pa vse manj verjetno, kakor pa zaradi Bolgarov. Da pa pri vsem tem sultan ni Bolgarov zgrabil, kriva je edino le turška malomarnost in prav nič drugega. Ko bi sultan upornega Aleksandra res za svojega prijatelja smatral, odkar mu je pokorščino odpovedal, hitel bi mu bil vendar na pomoč, ko se je on v veliki zadregi od Srbov zavratno napaden nanj obrnil. Sultan pa tega ni storil. Kaj hočete toraj še sijajnejega dokaza, da sultan Aleksandra ne smatra za prijatelja temveč za to, kar je — za upornega gjavra, kterega bi najraje v vreči zašitega v Bosporu potopil, če bi ga mogel. Radi pa priznamo, da mu je od Rusije neodvisna Bolgarija mileja nego pa Bolgarija kot ruska pokrajina.

V *Sudanu* je že zopet vse kviško. V soboto napadlo je 3000 ustašev mesto Mograuh, ki leži dve miljii proti severu od Roshaga, pa so se morali umakniti egiptovski posadki obstoječi le iz 200 mož, kteri so angleški častniki zapovedovali. Mahdijevi nasledniki so morali še precej dobro hiteti, da so si rešili, kar se je sploh rešiti dalo, kajti Egipčani bili so jim vedno trdo za petami. Govorica, da bi bili Egipčani Wadihalfo prepustili upornikom, ni resnična, pač pa se močno govori o zasedanji Dongole. Dongola jih je že mnogo veljala, pa je še nimajo in jo morda še ne bodo z lepo imeli, če bi se v Londonu nesreča zgodila, da bi res Gladstone zopet na krmilo prišel. Mož je že enkrat pokazal,

kaj da zna in to menda skupni Evropi zadostuje, Egipčanom in Sudancem pa še posebno. Tudi Avstrija sama pomnila bode njegovo modrost, ker je on in njegova budalost vzrok, da so mohamedanci umorili avstrijskega konzula Hanzala v Chartumu, in da je ob ravno tistem času ponesrečila tudi še neka druga avstrijska družina, kteri so divjaki očeta in starejšega sina umorili, najmlajši umrl je za lakoto in tretji pa sedaj za strežnika služi. Banjki Mahdi je bil neki silno žalosten, ko je slišal, da so njegovi privrženci ubili avstrijskega konzula, kterega je on rešiti zapovedal. Škoda, da se je njegovo povelje prepozno razglasilo.

Izvirni dopisi.

Iz Sore, 15. decembra. Pri nas se je na Šmarni dan, 8. decembra, obhajala redka slovesnost blagoslovljenja nove farne cerkve. Skoraj štiri leta se je obhajala služba božja ob nedeljah in praznikih v četrt ure oddaljeni podružnici, ki je povzela komaj dve tretjini došlih vernih. Ni čuda toraj, da so ljudje kar hrepeneli po tistem dnevu, ko se jim bode odprla na novo sezidana farna cerkev.

V ponedeljek se je cerkev od zunaj in znotraj z maji, venci, zastavami, cveticami lepo okinčala, kolikor je namreč mogoče v zimskem času, da bi bila kot nevesta vredna sprejeti svojega Ženina — Jezusa; isti dan popoldne je že pokanje možnarjev naznanjalo, da se bliža veseli dan blagoslovljenja. Šmarni dan ob 1/2 10. uri se pripelje iz Ljubljane vis. čast. g. kanonik in dekan, Anton Urbas, ki je bil od premil, g. knezo-škofa pooblaščen, blagosloviti novo cerkev. Za njim prihajajo tudi gg. duhovniki iz sosednih fará: iz Preske, Smednika, Reteč, od sv. Katarine in prečast. o. gvardijan iz Loke.

Točno ob 10. uri se začne pomikati procesija iz farovža proti cerkvi; ljudstva je bilo v kljub slabemu vremenu toliko, da se je kar gnjetlo okoli cerkve. Ginljiv prizor je bil, ko je po dokončanem blagoslovljenju domači g. župnik, s podanim mu ključem, odprl velika vrata in stopivši v cerkev začel predpevati litanije vseh svetnikov. Potem je bila pridiga, darovanje in slovesna sv. maša, kar je trajalo skoraj do 1. ure popoldne.

Tudi je popoldne domači g. župnik presv. Rešnje Telo iz podružnice v Dolu slovesno prenesel v novo cerkev. Akoravno je dež curkoma lil, se je procesije obilno ljudstva vdeleževalo in tudi šolska mladina z zastavo pod vodstvom učitelja g. M. Potočnika, ki se tudi nevgodnega vremena ne vstraši, kadar gré za povikšanje časti božje. Veličastno je bilo gledati, kako se dolga procesija z gorečimi svečami v rokah med pokanjem možnarjev in nepritrzanim pritrvovanjem približuje z Najsvejšim novi cerkvi, kjer jo je pri velikih vratih sprejela že zgoraj imenovana duhovščina tudi z gorečimi svečami v roki, kteri se je pridružil pozneje došli Loški g. župnik. Nato je bilo darovanje, pete litanije in zavalna pesem.

Cerkev je zidana v rimskem slogu ter ima podobno križa; na dolgost meri 25 m., širokosti 10 m., kapeli ste globoki po 3 m. Dodelana je sedaj cerkev toliko, da se služba božja v njej sme obhajati, manjka pa še veliko, zlasti denarja. Bog nam daj

v kterega smo zbrali šest Goričanov in po mojem prizadevanji Tebe kot sedmega, da soglasno z drugimi sodelavci zložiš slavnostni program, kakor tudi, da vodiš druga dela za sprejem, ker prepričan sem dovolj o tvojem zdravem okusu in lepočutji. Zatoraj Te prosim, da prideš nemudoma v Gorico. Vendar še prej obišči grofa Antona ter poduči ga o vsem tem, ker težko, da bi še kaj vedel, posebno o našem sklepu, da se njegova „Lepa hiša“ dostojno pripravi za sprejem in stan Nj. Svetosti, čemur upam se bo grof Anton najmanj ustavljal.

V Gorici, dné 2. marecja 1782.

Pozdravljam te

grof Gvidon.

XIII. Dve besedi ž njo samo.

Kdor po Dunajski cesti iz Vipavske doline v Gorico pride, koj na starem trgu pred seboj zagleda dvonadstropno palačo, kteri še dandanes Goričani pravijo „Lepa hiša“. In res, še zdaj zasluži to imé, akoprav se zamore Gorica ponašati z lénimi, prav okusno zidanimi poslopji; a toliko bolj odlikovala se je „Lepa hiša“ pred sto leti v tedaj še malem

mestu Gorici. Vendar pa ne toliko od zunaj, kolikor od znotraj „Lepa hiša“ kaže svoje spretnosti, po kterih se priporoča visokorodni gospódi vstanovanje. Že velikanska okna dajo sklepati, da v „Lepi hiši“ morajo se nahajati visoke, prostorne dvorane, kakoršne ugajajo viši gospódi za slavnostne pojedine, za plese, koncerte itd. Tudi glavni vhod s širokimi vrati se taki hiši izvrstno podajo; že nizkost in prostota njegovega zloga na-se vabi okó popotnika kazaje mu častito starodavnost. Vstopivšega v hodnik peljejo na desno široko razpoložene stopnice v prvo in drugo nadstropje.

Pa tudi zgodovinska je „Lepa hiša“ na Starem trgu. Prizidan ji je namreč nekdanji minoritski samostan s cerkvijo sv. Antona Padovanskega; ta svetnik je bil sam prišel v Gorico od grofa Majnharda povabljen ter tú več časa kot gvardijan stanoval, pridigoval božjo besedo v Gorici, v Pulji in na Reki naselil redovnike sv. Franciška. Kar pa „Lepi hiši“ daje najvišjo znamenitost zgodovinsko, je papež Pij VI., ki je tú prenočil potujoč na Dunaj. Ta dogodek nam še zdaj spričuje marmorjeva plošča, ki se najde vzdana pod lopo; s te posnamemo, da so sv. oče Pij VI., ko so potovali na Dunaj, v

„Lepi hiši“ prenočili v noči od 14. do 15. marecja leta 1782.

Je že nekaj dni, odkar se v „Lepi hiši“ na vse kriplje dela; tú se tolče, tam žaga in podira, tam spet meri in premerja. Zidarji, kamnarji, mizarji, kovači, drug za drugim prihajajo in odhajajo, vsak ima svoje opravilo. Slednjič, ko ni več kaj kovati in zidati, jamejo prihajati malarji v rokah s košem, v kerem je videti lončiče raznih barv, za njimi likava, tapetarji in kar je še drugih gospokih rokodelcev. Vekoslav pa urno po dvoranah teka se ustavlja, pa daje povelja, dovršena dela pregleduje, odobruje ali popravlja, kakor se mu zdi vredno; delavce in rokodelce sprejema, splačuje in odstavlja, sploh kreta se prav ročno, da bi težko bilo dobiti v Gorici za tak posel spretnišega, kakor je bil on. In s kako ljubeznijo in gorečnostjo opravlja Vekoslav svojo častno nalogo; saj veljá prirediti s tem namestniku Kristusovemu, rimskemu papežu, do kterega je vsakemu katoličanu že vrojena ljubezen in spoštovanje. Tudi on zna ljubiti, zna ceniti cerkvenega glavarja.

(Dalje prih.)

blagih dobrotnikov, vse bomo s hvaležnim srcem sprejeli.

Marijini dan se je cerkev odprla, je omenil prečasti g. dekan v svojem izvrstnem govoru, na Marijino priprošnjo naj bo danes vse, kar je bilo do sedaj ojstrega med župnikom in farani, pozabljeno in poravnano. Bog naj ga usliši ter bodi nova hiša božja vsem v izveličanje!

Z Mirne, 14. decembra. Naznani, dragi „Slovenec“, bralcem svojim, da je 13. t. m. tukaj v samostanu Lanšpreškem umrl trapist P. Gregorij (Chorherr) v 74. letu svoje starosti. Bil je prav pobožen vojščak Kristusov, izgled drugim, kakor je rekel P. prior. V bolezni je le prosil, naj ne molijo, da bi ozdravil, ampak da bi kmalo zamogel Boga gledati. Imajo ga č. oo. trapisti sami med saboj za svetnika.

Sedaj šteje samostan — kterega so za tri leta v najem vzeli od g. dr. Jul. Wurzbacha — osemnajst udov, med njimi pet mašnikov, tri korne gospe, laikov pa deset. Težavno je to, da nobeden duhovnikov slovenskega jezika ne zna, ter se le za silo zamorejo z ljudmi pogovoriti. Polovica je Francozov in druga polovica Nemcev, sprejemajo pa tudi radi pobožne in pridne Slovence, ako se oglasi; pred vsem bi radi duhovnika imeli zmožnega slovenščine, pa kaj hočemo, ker jih pa škofija še bolj potrebuje.

Zanimljivi so njih pogrebi, ker le psalme prepevajo in nimajo naših obredov. Prior sam gré pred v jamo, jo blagoslovi in pokadi, potem še le denejo mrtvega brez rakve v jamo, v obleki, v kakoršni je bil. Tu se vé da so se župniji pridružili, in so mrtvega le spremili do groba, ker nimajo svojega pokopališča. Kaj posebnega je to, da so trapisti pri vsem velikem zatajevanju vedno veseli; kdor je pa čmeren in ne dela vse iz ljubezni do Boga, taki pa tako pri njih ne ostane.

Neznano Vam je še morebiti, da je tukajšnje Mirnsko grajščino od g. glavarja Jul. Vestenecka kupil baron Maurer.

Domače novice.

(V katoliški družbi) je včeraj g. M. Močnik nadaljeval svoj govor o Bolgarih, o njihovih trudih in bojih pod turško vlado do novejših časov. Stiskovani po grških cerkvenih predstojnikih so iskali si pomoči v Rimu, in je tudi dobili, dokler ni razkolniška oblast zlobno segla vmes. Pojasnoval je, iz kterih virov nastane krivoverstvo ali razkolništvo, iz napuha ali iz pohotnosti ali pa iz obeh skupaj. Tako je bilo nekdanj, tako je še sedaj. Pravil je, kako veseli so bili ranjki Pij združenja Bolgarskega, in kako liturgija v narodskem jeziku ne opovira zedinjenja z Rimom. Pri tej priložnosti je presojeval tudi izjave nekterih rodoljubov, ki zahtevajo slovensko liturgijo, češ, bomo pobožnejši, z edinopravega t. j. katoliškega stališča. — Zarad praznikov se ti ob sredah navadni govori nadaljevali bodo še le po novem letu.

(Slovenska predstava) bo v soboto 19. t. m. in to poslednja v tem letu. Predstavljale se bodo tri igre, izmed kterih je ena vesela igra in ostale dve sti burki. „Nemški ne znajo“ je spisal J. Alešovec, „Srce je odkrila“ in „Damoklejev meč“ sti pa znani in na dobrem glasu. Kdor je prijatelj veselim in burkovim prizorom, naj ne pozabi ta večer na omenjeno predstavo.

(Dnevni red VIII. seje deželnega zbora kranjskega), 18. decembra 1885 ob 10. uri dopoludne. 1. Branje zapisnika o VII. deželnozborni seji dne 16. dec. l. 1885. — 2. Naznanila deželnozbornega predstava. — 3. Poročilo deželnega odbora o povešanji letnega doneska za stanovitno nastanovanje vojakov v Ljubljani. (Priloga 39.) — 4. Poročilo finančnega odseka o § 1. marg. št. 2. letnega poročila, gledé naklade od žganih pijač. (Priloga 40.) — 5. Ustno poročilo finančnega odseka o § 7. B., marg. št. 8. do 26., „deželni dobrodelni zavodi“. — 6. Ustno poročilo upravnega odseka: a) o § 1. marg. 12. in 17. letnega poročila deželnega odbora; b) o prošnji mestnega zastopa v Višnji Gori za preložitve c. kr. okrajnega soda iz Zatičine v Višnjo Goro; c) o dopisu c. kr. deželnega šolskega sveta, gledé pobiranja priklad za stvarne šolske potrebščine po c. kr. davčnih uradih; d) o prošnji podobščine Orle za izločitev iz občine Dobrunje. — 7. Poročilo gospodarskega odseka o § 6. marg. št. 52. letnega poročila o Dolenjski železnici. (Priloga 41.) — 8.

Ustno poročilo odseka za letno poročilo: a) o § 8. marg. št. 15., 20.—24., letnega poročila; b) o § 11. marg. št. 10., letnega poročila.

(Pred porotno sodnijo) stal je včeraj 70letni Luka Žerovnik iz Svilj pri Medvodah doma. Zagovarjati se mu je bilo proti hudodelstvu ponarejanja denarja. Poskušal je na razne načine izdelavanje tolarjev, pa so se mu vsi prav slabo obnesli in so ga že pri izdavi prvega ponarejenega denarja zasačili. On je bil poslednji zatoženec v tej dobi in je dobil štiri mesece za pokoro.

(Vredništvo „Ljublj. Zvona“) nas opozarja na pomoto ter prosi popraviti z naznanilom, da 1. ni res, da bi bil „Zvon“ v Slovence zanesel gibanje o bogoskrunskih slikah Vereščaginovih in 2. ni res, da bi bil „Zvon“ te bogoskrunske slike Vereščaginove na drobno opisoval, ali jih kedaj kje hvalisal. — V pojasnenje naj dostavljamo še sledeče: Z besedami: „Ali ni ravno „Slov. Narod“ in njegov“ itd. nismo nikakor mislili izreči, da je „Lj. Zvon“ zanesel z opisovanjem slik „Vstajenja Kristusovega“ in „Rodovino M. D.“ gibanje v slovenski narod, ampak sploh z opisovanjem Vereščaginovih slik že pred daljšim časom (nekako poldrugo leto), ki pa niso bile toliko pohujšljive, kakor imenovane dve, ampak bile so le malo visoko barvane (hochfärbig) je rekel nemški list. Kolikor vemo, ni „Lj. Zvon“ pohujšljivih zadnjih dveh slik niti opisoval, niti hvalisal.

(Razpisana) je služba tretjega učitelja v Vipavi z letno plačo 450 gold. in slučajno tudi s prostim stanovanjem do 15. januarja.

(Visoki gosti v Miramaru). Kakor „Edinost“ poroča, bode Nje Veličanstvo cesarica v mesecu januarju prišla za nekoliko dni v Miramar. V februarju pa pride nekda v Miramar cesarjeva Štefanija in ostane tukaj več tednov. Ta vest je napravila v patrijotičnih krogih Trsta in okolice pravo veselje.

(Tržaški cesarski namestnik baron Pretis) odpeljal se je včeraj na Dunaj. Ko bi mož pač ondi ostati hotel!

(Mariborski podružnici šolskega društva sv. Cirila in Metoda), kakor čujemo, cesarsko namestništvo v Gradci pravil ni potrdilo. Ta bi bila lepa! „Schulverein“, ki pruski duh in prusko zavednost po Avstriji trosi, razvija se po Štajarskem slobodno, nasprotno mu društvo, ki ima širiti na podlagi slovenske avstrijske zavesti, naj bi se pa ne smelo! Če je ta zabranitev resnična, in če se to ni zgodilo zarad kakih bistvenih pomanjkljivosti, bodo gospodje, ki imajo to reč v rokah, pač vedeli, kje je za odbitke treba pomoči iskati. Na Dunaj s pritožbo! Ondi se bo priznala pravica, kakor so jo dobili Tržačani zarad volitve!

(Pri kraljevi podžupaniji v Karlovcu) bode 21. decembra 1885 ob 11. uri dopoludne obravnava zarad zakupa mostarine na novem mostu preko Kolpe pri Vinici in Pribancih. — Pobiranje mostarine oddalo se bode na tri leta od 1. januarja 1886 naprej. Izključna cena zakupnine znaša 300 gold. na leto, jamščine je pa treba vložiti 10 odstotkov od ponudene triletno zakupnine.

Razne reči.

— Nove naselbine Mormonov so v državi Mehiki v severu države Chihuahua, kamor gredó novi naselniki iz Evrope. Nekaj teh dežel je v Sonori, in novi „Kanon“ je krasna dežela s pašniki, vodenčna in sposobna za vsako obdelavo. Tla tam še niso bila nikdar obdelana, ta sekcija mormonov ima 1 milijon oralov, ki so bili prav po ceni kupljeni. Prvi mormoni imajo tje priti iz Utaha še ta mesec (decembra).

— Kako se les dá trpežen napraviti. V najnovejšem času so začeli na Francoskem kole namakati v miljevi vodi (Seifenwasser), kteri pride nekoj žveplene kisline, poprej so jih devali v bakrenasti vitriol. Miljeva voda baje prevzame vse lesne dele in tako zabranjuje gnjilobo.

— Ogenj se pogasi z vodo, v kteri se je galun (alaun) razkrojil. Pravijo, da galun tako rekoč skorjo naredi na tekoče stvari, in tako zabrani pristop kislugam, potem pa ogenj ne more goreti.

Telegrami.

Dunaj, 17. dec. „Wr. Ztg.“ razglša, da je feldmaršallajtenant baron Cornaro imenovan za cesarskega namestnika v Dalmaciji. Fmlt. baron Cornaro je bil dosedaj namestnik načelnika v generalnem štabu na Dunaji.

Dunaj, 17. dec. Člani vojaške komisije za Srbijo in Bolgarijo odšli so sinoči z ekspresnim vlakom na Balkan.

Novi Jork, 17. dec. Kakor telegram iz Sanfranciška pripoveduje, je prišla policija na sled socijalski zaroti, ki je namerala umoriti guvernerja Kalifornijskega in z njim vred še več družih odličnih mestjanov. Več so jih zaprli.

Umrli so:

13. dec. Janez Babič, delavec, 34 let, Ulice na Grad št. 12, jetika. — Jakob Šustar, branjevec, 38 let, Karlovska cesta št. 24, Ecelampsia.

14. dec. Jakob Cunder, tesar, 69 let, Sv. Florijana ulice št. 24, Marasmus. — Franc Mušič, poštni hlapec, 38 let, Gledališke ulice št. 3, jetika. — Ivana Gantar, hči postrežke, 15 ur, Stari trg št. 12, oslabljenje.

V bolnišnici:

12. dec. Urša Oražem, kuharica, 28 let, jetika.
13. dec. Tomaž Dimnik, dninar, 51 let, vsled spridenja pljuč.

Tujci.

15. decembra.

Pri **Maliču**: Reiner, Baller, Mendl, Völk, trgovci, z Dunaja. — Josip Higersperger, zasebnik, iz Celja.

Pri **Stonu**: Wasservogel, Plömann, trg. pot., z Dunaja. — Evin Rieger, c. k. stotnik, iz Briksna. — Ignacij Vierll, trgovec, s soprogo, iz Joahimsthal. — F. Zencovich, zasebnik, s hčerjo, iz Trsta. — E. Frankes, zasebnik, iz Trsta. — P. Weiller, zasebnik, iz Gorice. — Hipolit Mlekuš, zasebnik, iz Radelsteina. — Luka Svetec, c. kr. nofar, iz Litije.

Pri **Bavarskem dvoru**: Josip Smolnikar, posestnik, iz Kamnika. — Frane Anzin, trgovec, z Notranjskega.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Schulz, trgovec, iz Eipela.

Pri **Virantu**: Jakob Rupp, akad. slikar, s soprogo, z Dunaja. — Anton Jeršan, posestnik, iz Planine.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 58 kr., — domača 6 gl. 92 kr. — Rž 6 gl. 28 kr. — Ječmen 4 gl. 78 kr. — Ajda 5 gl. 78 kr. — Proso 6 gl. 44 kr. — Turšica 5 gld. 44 kr. — Oves 3 gl. 46 kr.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

17. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 80 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 30 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 10 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ — „
Akcije avstr.-ogerske banke	866 „ — „
Kreditne akcije	295 „ 30 „
London	125 „ 95 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 99 „
Ces. cekini	5 „ 98 „
Nemške marke	61 „ 85 „

Vabilo.

Že mnogo let sém oproščajo se blagotvornitelji čestitanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljó oprostne listke na korist mestne ubožne zaklade.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgoveca Karl Karinger na mestnem trgu šte. 8 in Albert Schäffer na kongresnem trgu šte. 7.

Vrhu tega pa bo mestni magistrat letos te listke po naročilu sl. mestnega odbora po uradnih organih zaradi lagodnosti p. n. občinstva razpošiljal tudi po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodi si za novo leto, bodi si za god, je kakor do sedaj položiti petdeset krajcarjev in na vpisani poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljene meje. Pismenim pošiljatelj naj blagovoli dodati se razložna adresa. Imena blagotvorniteljev se bodo sproti razglšala po novinah.

Mestni magistrat Ljubljanski

(2) dne 10. decembra 1885.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani se dobiva pred kratkim izišla knjižica:

Novomeško okrajno glavarstvo.

Zemljepisno-zgodovinski opis.

Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja

spisal

O. Florentin Hrovat,

šolski voditelj in načelnik okr. učit. knjižnice v Novem mestu.

(Ponatis iz „Slovenca“.)

Knjiga obseza 80 strani v osmrki in veljá mehko vezana 20 kr., trdo vezana pa 30 kr., po pošti 5 kr. več.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.